Visuomenės, [illegible]s, Politikos Laikraštis
"L[illegible] SVĖ"
Eina du syklu s[illegible] Utarninke ir Pėtnyčioj
Leidžia [illegible]S BENDROVĖ"
PRENU[illegible]A METAMS:
Amerikoje........................$2.00
Kanadoje ir užru[illegible]e........................3.00
[illegible]ETŲ:
Kanadoje ir užrub[illegible]........................$1.50
Amerikoje........................1.00
Apgarsinimų kainos ant užklausimo.
"LAISVĖ"
242 W. Broadway So. Boston, Mass.

"Tėvynė" 307 W 30th st

LAISVĖ

THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY
"LAISVE"
Published by
"LAISVĖ" PUBLISHING CO.
Every Tuesday and Friday at Boston, Mass.
YEARLY SUBSCRIBTION RATE:
In the United States........................$2.00
To Foreign Countries........................3.00
Advertising rates on application.
All communications should be addressed to:
"LAISVĖ"
242 W. Broadway, So. Boston, Mass.

No. 73. Telefonas: So. Boston 21013. BOSTON, MASS., 10 RUGSĖJO (SEPTEMBER), 1912 m. Telefonas: So. Boston 21013. II Metai

"Entered as second-class matter November 13, 1911, at post office at the Boston, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879."

AMERIKOJ

Lietuvių moksleivių konvencija.

Tam tikrai susidariusi komisija iš Chicagos lietuvių moksleivių praneša "Laisvei", jog ant 27, 28 ir 29 d. rugsėjo skiriamas Chicagoje lietuvių moksleivių suvažiavimas. Suvažiavimas bus, kaip matyti iš pranešimo, nepartijinis, neatsižvelgiant į pažiūras nei lytį. Apie suvažiavimą plačiau bus kitame N-ry.

Lietuviškos naujienos.

Chicago.—Mums praneša, kad Chicagoje tveriama kooperatyviška bendrovė, kuri žada leisti mėnesinį magaziną "Mūsų Takai". Magazinas bus socijalistiškos pakraipos.

Sumanytojų atsiliepimą patalpinsime sekančiame "Laisvės" N-ry.

I. W. W. rengiasi prie visuotino streiko.

New York, 6 rugsėjo.—William Haywood pasakė, jog I. W. W. smarkiai rengiasi prie visuotino streiko ant 30 d. rugsėjo. Bus išplatinta visose kalbose atsišaukimai, kuriuose bus nurodoma, kad visos Amerikos darbininkai turi užsistoti už Ettorą ir Giovannitti. Už tuodu streiko vadovu užsistoja šiandien viso pasaulio darbininkai.

Panašiai Haywoodas ir jo draugai visur kalba.

American Federation of Labor priešinga streikui.

Sekretorius A. F. of L. p. Morrison griežtai pasakė, jog jų federacija visai nemano streikuoti. Jisai užtikrino, kad panašiai šneka visi federacijos vadovai.

Prezidento rinkimai ant Kubos.

Kubos politikieriai uoliai rengiasi prie prezidento rinkimo. Manoma, kad prezidentu liksis dabartinis prezidentas Gomec.

Atgaleiviai (kuniginiai) išstato savo kandidatu generolą Lognanc.

Pelletier prašo pagelbos.

District attorney Pelletier, kuris veda visą tardymą kaslink Lawrence'o kapitalistų-dinamitierių, prašo visų piliečių, kad ateitų jam su pagelba. Jisai sako, kad bus dėkingas už kiekvienos žinutės pranešimą. Jisai yra tikras, kad suokalbio lizdas esąs Bostone. Pelletier sako, kad ligišiol dar neturįs ganėtinai darodymų prieš dinamitierius.

Pačtos siuntiniai.

Senatorius Boarne paaiškino, jog nuo naujų metų galima bus siuntinėti pačta siuntinius iki 11 svarų. Siuntinys neturi būti ilgesnis 72 colių. Ligišiol galima buvo siuntinėti tik 4 svarus. Už 11 svarų siunčiant juos nedaugiau, kaip 50 mylių apyrubyje, reikės mokėti 35c. Siunčiant dar arčiau — 15c. Paskui, juo tolimesnis siuntimas, juo daugiau reikės mokėti.

Gelžkelio nelaimė.

Bennington, Vt., 7 rugsėjo.—Du užmušti ir 10 sunkiai sužeista gelžkelio nelaimėj. Susidūrė pasažierinis traukinys su pieno traukiniu vieną mylią atstu nuo Benningtono, aštuntoj valandoj vakare.

800 jūreivių Nicaraguoj.

Nedėldienį, 8 d. rugsėjo Nicaraguon pribuvo 800 Suv. Valstijų jūreivių. Jie atvažiavo iš Philadelphijos ant laivo "Colorado". Jie turės čionai ginti Amerikos kapitalistų reikalus, saugoti gelžkelius ir tiltus. Mat, Nicaraguoj eina dabar kova tarpe valdiškos kariumenės ir sukilėlių.

Kaip kankinama kaliniai Amerikoje?

Jackson, Mich., 6 rugs.—Penkios milicijos kompanijos ir apsiginklavusi kalėjimo sargyba šiandien nuramino sukilusius kalinius. Suvaldę kalinius, kareiviai pradėjo juos kankinti. Gubernatorius leido bausti kalinius rykštėmis. Vakar išplakta rykštėmis 9 kaliniai. Vienas iš kalinių, kurį baisiai kankino, tuojaus mirė. Dar 40 kalinių norima plakti rykštėmis. Kaliniai pakėlė buntą prieš baisią sistemą ir išnaudojimą. Pasirodo, kad mūsų kalėjimuose maža kuo geriau, negu Rusijoje.

Dabar Michigan valstijos kalėjimas apsiaustas sargyba, nes valdžia bijosi, kad kalinių giminės nesudinamituotų kalėjimo.

13 žmonių laukia elektriškos kedės.

San Francisco, Cal. Kalifornijos valstijoj randasi 13 vyrų, kurie yra nuteisti nužudyti ant elektriškos kedės. Gubernatorius pranešęs, jog mirties nuosprendis greitai bus įvykdintas.

Uždarė benamių prieglaudas.

Chicagos miestas uždarė visas varguolių prieglaudas, nes, mat, neturįs pinigų toms prieglaudoms užlaikyti. Ligišiol tuose namuose rasdavo pastogę didžiausi Chicagos varguoliai. Dabar gi jie turės slapstyties kur pasieniais ar miesto sodnuose, nes neturės kur naktį praleisti.

Griaužė medį, nes alkanas buvo.

New York. Policmanas suradęs viename apleistame name 80 metų senelį Tamošių Kane, kuris krimto medį. Senelis pasakė, jog jau kelias dienas nevalgęs nei plutelės duonos. Policmanas jį pavalgydino ir paskui nuvedė pas teisėją. Teisėjas davė jam 6 mėn. kalėjimo, nes Kane buvo permainęs pavardę ir nenorėjęs pasakyti tikros pavardės.

Keistos kurpaitės.

Newport, Mass. Milijonierių vaikui Brownui padarė tokias keistas karpaites, jog tasai vaikas gali vaikščioti ant vandens. Tosios kurpės truputį ilgesnės, kaip vadinamos "sniegakurpės."

UŽSIENYJ

Baisi ekspliozija kasykloj.

Lens, Francija, 5 rugsėjo. Anglių kasyklose netoli Brua atsitiko baisi ekspliozija. 37 darbininkai neteko gyvasties ir daugelis likosi sunkiai sužeista. Laike ekspliozijos šachtoje dirbo 37 kalnakasiai. Tuojaus po ekspliozijai prasidėjo gelbėjimas, bet visur buvo labai daug kliučių. Visur dvokė nuodingi gazai ir visur griuvo sienos. Nors žuvo 37 žmonės, bet daugelis iš sužeistųjų žuvo mirtinai ir vargiai bepagis.

Niekados nesibaigia tos baisios ekspliozijos. Dar neseniai žuvo suvirš 100 angliakasių šachtoje Lothringe (Vokietijoje.).

Prūsų karalius Šveicarijoj

Prūsų karalius Vilius II dabar keliauja po Šveicarijos kalnus. Nors socijalistai ir protestavo prieš kaizerio atsilankymą, betgi jisai jų nepabijojo. Prieš kaizerio atsilankymą keli anarchistai suareštuota.

Užmušta 1000 kareivių.

Pekinas, 5 rugsėjo. Chinijos kariumenė turėjo labai smarkų susirėmimą su mongolais. Kova tęsėsi 12 valandų. Chiniečiai laimėjo. Mongolai neteko 1000 kareivių, kurie krito mūšio lauke, o 700 mongolų pakliuvo chinams į nelaisvę.

Į Mongoliją pasiųsta daugiau kariumenės, kad priversti mongolus prie paklusnybės.

Mandžurijoj chiniečiai taip pat stiprina savo kariumenę.

Nori užpulti ant Turkijos.

Konstantinopolis, 6 rugsėjo. Trįs valstijos Bulgarija, Serbija ir Graikija veda tarpe savęs tarybas, kad sykiu užpulti ant Turkijos. Užpuolusios ir apgalėjusios Turkiją, žada pasidalinti jos žemę. Vienok turkų valdžia sakosi nebijanti to užpuolimo.

Užsimušė trįs kariški lakūnai.

Londonas, 6 rugs. Kapitonas P. Gamilton ir leitenantas A. W. Stuart, kurie priklauso prie karališko oro laivyno, šiandien puolė iš augštumos 1000 pėdų.

Miunchenas, Vokiet. 6 rug. Kariškas lakūnas išpuolė iš orlaivio, kuomet jisai, skrajodamas, darė apielinkės apžvalgą.

Moteris "kovoja" ant marketų.

Vokietijoje vėl smarkiai pakilo kainos ant mėsos. Už svarą steiko reikia mokėti 50 centų. Vokiečių socijalistai įrengė po visą Vokietiją daugybę protesto mitingų. Bet valdžia neatkreipia į tai veik jokios atydos.

Daugelyje miestų Saksonijoje moteris pakėlė ant marketų riaušes. Josios atakavo mėsos pardavėjus.

Anglijos unijų suvažiavimas.

Newport Wales, 3 rugsėjo. Prasidėjo visos Anglijos unijų konvencija. Dalyvauja 500 delegatų, kurie atstovauja du milijonu darbininkų. Svarbiausi klausimai ant apsvarstymo: 8 val. darbo diena, minimališka alga ir nacijonalizacija kasyklų.

Anglija persekioja Egyptą.

Londonas, 7 d. rugsėjo.—Užimdama Egyptą nuo 1882 metų, Anglija pasižadėjo išsinešdinti iš ten, kuomet ten viskas bus ramu. Bet tai buvo tik gražus prižadas, kuris ir po šiai dienai neišpildytas. Juo tolyn, juo labyn pradeda Anglija šeimininkauti Egypte ir persekioti tenykščius gyventojus. Ji net pradėjo imti tam tikrą mokestį dėl užlaikymo savo kariumenės. Neseniai uždarytas tautiškas egyptiečių laikraštis, kuris agitavo prieš anglus. Neseniai areštuoti keli egyptiečiai, kurie tvėrė draugijas prieš anglus.

Anglai visuomet didžiuojasi savo liuosybe, bet kitas tautas irgi labai mėgsta persekioti.

Sukilo Chinijos kariumenė.

Pekinas, 7 rugs. — Sukilo 1000 republikos kareivių. Jie neužganėdinti iš nuolatinių betvarkių ir dėlto, kad valdžia nemoka jiems algų.

Chinų valdžia nors slepia, bet iš visų kraštų ateina žinios, kad kariumenė visur kįla ir jog sukilėlių skaičius siekia 15,000 kareivių. Provincijoj Yu-Nan sukilę kareiviai plėšia ramius sodiečius ir farmerius ir jų familijas.

Kunigaikštienė Radzivilienė rašo savo atsiminimus.

Berlynas, 7 rugs.—Kunigaikštienė Katrė Radzivilienė, kuri paeina iš žinomos Lietuvos didžiūnų familijos, rašo savo gyvenimo atsiminimus. Ji užaugo prie dvaro Francijos imperatorienės Eugenijos. Paskui, kada Francijoj tapo apskelbta republika, Radzivilai persikėlė prie Prūsų karalių dvaro. Savo gyvenime jai teko susidurti su daugybe šio svieto karalių ir didžiūnų. Panašųs atminimai turi tik tiek svarbos, jog jie iškelia į viršų visokius vaidus ir burnius tarpe didžiūnų ir parodo, kaip lėbauja didžiūnai.

200 daktarų važiuoja Amerikon.

Berlynas, 8 rugs.—200 vokiškų daktarų išvažiavo garlaiviu "Cincinnati" iš Hamburgo Amerikon. Jie važiuoja dalyvauti higieniškame kongrese Washingtone.

Daktarai už gorsetus.

Berlynas, 8 rugs.—Du žymųs Berlyno daktarai sako, kad moterims esą sveika varžyties gorsetais, kuomet josios serga nervų paralyžium. Daktarai tvirtina, kad tuomet sulaikoma ligos vystymąsi.

Kunigaikštienė lekioja orlaiviu.

Londonas, 7 rugs.—Kunigaikštienė Westminster perskyrė su savo vyru, su kuriuomi ji negalėjo susitaikinti. Dabar ji nori pasidaryti lakūne. Londono aerodrome (vieta, kur pakįla orlaiviai) ji jau kelissyk laimingai pakilo oran.

RUSIJOJ

Jūreivių maištas ant Juodųjų marių.

Rusijoj jūreiviai vėl pradeda kilti. Kaip praneša telegramos, tai susibuntavojo Juodųjų jūrių laivynas. Iš kariškų laivų pradėjo šaudyti į Sevastopoliaus tvirtovės fortus. Kilo tikroji kova, nes fortų armotos atsakė ugnimi. Kova prasidėjo 4 dieną rugsėjo. Vienas iš laivų nuskandintas.

Jūreiviai būk paėmę daugelį laivų. Nekurie laivai toje kovoje gana daug sugedo.

Vienas iš kreiserių (skraiduolių) nuėjo į Bulgarijos uostą.

Kaip pasisekė toji kova, nėra žinios. Ir pačios naujienos atėjo ne tiesiai iš Rusijos, bet per Turkiją.

Suimtas kariškas teisėjas.

Peterburgas, 6 rugsėjo.—Sevastopolyj suimtas tūlas kariškas teisėjas. Jį kaltina prijautime sukilusiems matrosams.

Kaip matyti, tai careliui visaip nekaip einasi.

Caras eina kvailyn.

Paryžiuj einantis "Socijaldemokrat" pasakoja, kaip caras priėmė dešiniuosius Dūmos atstovus, kurie troško pamatyti carą prieš paleidimą ant vakacijos III Dūmos.

Nei vienas iš kairiųjų atstovų, tai yra nei vienas iš socijalistų ir darbiečių, žinoma, nesisvečiavo. Ten ėjo vien tik juodašimčiai ir vadinami pirmeiviai.

Caras, išėjęs pas tuos atstovus, tuoj visas paraudo. Mat, ir prieš juos jisai nemoka užsilaikyti. Jisai turėjo laikyti jau išanksto prirengtą kalbą, bet susipainiojo ir pavepeliavo vos keliatą žodžių. Paskui, kada caro kalbą atspausdino pavidale telegramų, tai ji buvo visai pertaisyta.

Caras šnekėjęsis tik su juodašimčiais, o į vadinamus pirmeivius veik nei nežiūrėjęs.

Visą laiką caras išrodė, lyg jam kelių šulų trūktų.

Apie judošių Azefą.

Didžiausias šnipų ėdikas ir garsus Rusijos revoliucijos istorikas Burcevas matėsi su didžiausiu išdavėju Azefu. Apie tą Azefą "Laisvės" skaitytojai gali žinoti. Jisai sykiu tarnavo šnipu ir dalyvavo revoliucijoj, kad viską žinoti ir paskui išduoti visus veikėjus policijai.

Burcevas pasakoja apie savo pasimatymą Paryžiaus dienraštyj "Matin".

Azefas būk sakęs Burcevui, kad norįs iš revoliucijonierių teismo. Azefas sakėsi nusižudysiąs. Azefui ypatingai rūpi jo vaikai, kuriems jisai nori palikti savo gerą vardą. Azefas prisipažino, jog išduodavo revoliucijonierius policijai, bet daręs tai, kad policija jam tikėtų.

LIETUVOJ

Interdiktas ant Rodunios parapijos.

Iš priežasties kruvinų muštynių, kurios kilo Rodunios parapijoj (Lydos pav., Vilniaus gub.), kaip praneša Vilniaus laikraščiai,—vyskupijos valdytojas uždėjo ant parapijos interdiktą. Dabar Rodunioje nebus iškilmingų pamaldų, nebus valia giedoti, skambinti varpais. Mišios gali būti tik skaitytinės, be vargonų ir varpų. Laidojimai taip pat turi atsibūti tyliai, jungtuvės irgi tik prie dviejų žvakių be vargonų ir giesmių. Beto dar visoje vyskupijoje paprasti kunigai negalės priimti riaušininkų išpažintin.

Interdiktas tęsis tol, kol tautininkai nesutiks pavesti kiek laiko dėl lietuviškų pamokslų ir giesmių.

"Liet. Žin." praneša, būk tosios parapijos lietuviai pasiuntę Rymo popiežiui telegramą su pasiskundimu.

Vilniuje dar nėra elektros karų.

Lietuvos sostinėje dar nėra elektros karų. Vilniaus miesto valdžia jau buvo suplenavus, kaip pravesti miesto gelžkeliai, bet ministerija tuos plenus atmetė. Ministerija sako, būk Vilniaus gatvės esančios persiauros.

Rinkimai į Dūmą.

"Laisvei" praneša iš Žemaitijos, kad ten pirmeiviai slaptai rengiasi prie rinkimų. Vienur-kitur tariamasi tam tikrose kuopelėse. Kandidatų vardai nebus pagarsinti ligi paskutinės valandos. Šiaip valdžia gali kandidatus suareštuoti.

Todėl męs ir neminėsime tųjų kandidatų vardų. Kunigai išleido knygutę, kokSai, jų nuomone, tūrįs būti Dūmos atstovas. Jie stato p. Kuzmą, tą naują juodašimtį.

Iš Suvalkų gub. ruošiamasi rinkti p. A. Bulotą. Prieš p. Bulotą labai agituoja kunigų "Šaltinis". Bulota išleido į žmones platų raštą, kuriame atsako ant "Šaltinio" užsipuolimų.

Nauja gimnazija.

Kybartuose (Vilkav. pav.) šį rudenį atsiveria nauja progimnazija. Direktoriai ir mokytojai esą jau paskirti.

"Laisvei" rašo iš Vilkaviškio, kad tenykštė gimnazija labai bijosi naujos konkurentės, nes Vilkaviškis nuo Kybartų tik 3 mylios atstu. Pagaliaus valdžia daug daugiau šelps Kybartų gimnaziją, nes ten daug valdininkų.

Mikas Petrauskas.

Kaip rašo "Viltis", M. Petrauskas, pabaigęs koncertuoti po Kauno gub., pradės lankytis su koncertais po Suvalkiją.

Sudegė 44 karvės.

Rugpjūčio 8 dieną naktį sudegė tvartai generolo Buturlino Buividiškių dvare, netoli Vilniaus. Gaisras buvo nušvietęs net visą Vilniaus priemiestį-Soltaniškius. Tvartuose sudegė 44 veislinės karvės, vertos po 120—150 rub. kiekviena. Be to, sudegė dar durpių krūva už 1,000 rub. išviso nuostolių apie 15,000 rublių.

Cholera Gardino gubernijoje.

Jau rašėme, kad Grandzičių sodžiuje netoli Gardino miesto keli žmonės susirgę cholera. Po to kai-kuriuose laikraščiuose buvo padėtas pranešimas, kad tie žmonės buvo susirgę ne cholera, tik šiaip vidurių liga. Bet dabar Gardino apskrities gydytojas ir tos vietos pristavas pranešė savo vyriausybei, kad Grandzičių sodžiuje žmonės sergą tikriausia cholera. Be pirmiau susirgusiųjų, jau vėl susirgo keli žmonės.

Lietuvos linus giria.

1910 metų pabaigoje, 1911 metų pradžioje Maskvoje buvo visos Rusijos linų paroda. Toje parodoje su Ežerėnų ir Ukmergės apskričių linais buvo atstovas Kuzma, o su juo ir keli kiti lietuviai: Chadakauskis, Dūda, Tūbelis. Dabar atstovas Kuzma praneša, iš ūkio ministerijos gavęs didelį pagyrimo laišką už išstatytuosius minėtoje parodoje Lietuvos linus.

Iš draugijų gyvenimo.

Naumiestis (Suv. g.) Blaivininkams privilegija. Šiaip taip, bet visgi Naumiestyje gyvuoja "Blaivybės" skyrius. Tik, reikia pridurti, jisai savo tikslo pasiekimui elgiasi kitaip, negu priimta. Jis nutarė, kad blaivininkai gali vaikščioti po smukles, išgerti kartu su kitais. Mat išgėrus, susidraugaus su geriančiais ir juos prikalbįs į savo, blaivybės, pusę. Todėl bepiga būti blaivininku. Po gero tikslo priedanga galima gerti, nes... bus atliekama blaivybės platinimas, arba degtinės naikinimas, kaip kaikurie juokdariai priduria. ("L. Ž.")

Peterburgo--Vilniaus telefonas.

Šiomis dienomis vyriausybė galutinai nusprendė nutiesti nuo Peterburgo ligi Vilniaus telefoną. Tuodu miestu būsią jau sujungtu telefonu mąž-daug ligi kitų metų liepos mėnesio. Toliaus ties dar telefoną iš Vilniaus Varšuvon. Taigi tuomet jau galima bus susikalbėti telefonu tarp Vilniaus ir Peterburgo, o 1914 metais manoma jau sujungti su Peterburgu ir Varšuvą.

Stačiatikių pamaldos lietuvių kalba.

Neseniai, viename sinodo posėdyje, buvo svarstomas Vilniaus stačiatikių arcivyskupo Agafangelo prašymas, kad sinodas leistų išversti lietuvių kalbon visas stačiatikių pamaldas.

Sinodas vienu balsu nutarė leisti versti ir drauge įsakė arcivyskupui Agafangelui sudaryti tam tikrą žmonių komitetą toms pamaldoms versti. ("Vilt.")

KNYGŲ RINKAS.

Brooklyno Dėdė jau kalbėjo "Laisvėje" apie tai, kaip užkovoti knygų rinką. Aš gi kalbėsiu apie tai, koksai tas rinkas, kaip milžiniškai jisai išaugo. Tūkstančiai laikraščių, tūkstančiai įvairių įvairiausių knygų. Tarpe jų randasi ir aukso grūdų, bet daug daugiau šiukšlių.

Prieš 90 metų Vokietijoje buvo spausdinama per metus maž-daug 4.000 knygų. Tuo tarpu dabar spausdinama suvirš 30.000. Neužmirškite, kad tan skaičiun neįeina magazinai ir serijiniai išleidimai. Antrą vietą po Vokietijai užima Francija, paskui eina Anglija, Italija, Suv. Valstijos, Šveicarija, Japonija, Rusija. Knygos, kurios išleidžiamos vienoje šalyje, paskui platinasi po po visą pasaulį. Štai, padėkime, Vokietijoj išleistų knygų Suv. Valstijos pereitais metais suvartojo daugiaus, nei už milijoną. Angliškai parašytos knygos platinasi po visą pasaulį. Rusiškoji literatūra turi pasisekimą Paryžiuj, Londone, Berlyne ir net Rytme ir Madride. Knygynų ir išleistojų apyvartos siekia milijonus.

Dabar pažiūrėsime, kokius atlyginimus gauna rašytojai. Tie onorarai (rašytojų atlyginimai) labai smarkiai kįla. Kaip ir ant kiekvieno rinko, taip ir ant knygų rinkų vieni veikalai turi pasisekimą, kiti ne. Ant vienų veikalų yra mada, ant kitų nėra.

Blogiausia apmokamas darbas vertėjų, kurie verčia knygas iš vienos kalbos į kitą. Francūziški vertėjai paprastai per dieną užpelno $1.50. Čia jau skurdas kvepia. Bet užtad plunksnos ministerių algos siekia šimtų tūkstančių. Padėkime Conan Doyle nuo vieno Amerikos magazino gavo po $1.00 už žodį. Francūzas Prevo už įžangą, kuri susidėjo iš tūkstančio žodžių, gavo 40.000 frankų. H. G. Wells už apysakėlę, kurią nupirko viena Londono firma, gavo $4.000. Dienraštis "Times" už feljetoną moka vidutiniškai $600.

Suvienytose Valstijose yra 12 rašytojų, kurie gauna už kiekvieną naujai parašytą apysaką apie $100.000. Tai dar visai nereiškia, kad tai būtų labai puikus rašiniai. Gana to, kad jie moderni, tai yra atsako madai. Užvis mažiausia gauna tie rašėjai, kurie rašo mokslo knygas, kurie knisasi senovės raštuose. Jiems padeda visokios mokslų akademijos. Jeigu ne ta pašalinė-parama, tai su mokslo knygomis būtų visai bėda.

Išeina tokiu būdu, kad ir knygų pasauly yra savo didžūnai, savo aristokratai ir taip-pat savo proletarijatas. Vieni perkasi sau palocius, dvarus ir gyvena visukuom patenkinti. Kiti, tankiai net ir gabesni, turi vargą vargti, nes jų rašomos knygos neatsako madai, nes jie skina naujus kelius literatūrai.

Kas gi pasakyti apie lietuvišką literatūrą. Didžiojoj Lietuvoj, Prūsuose, Amerikoje išeina per metus keli šimtai knygučių, kurias ir ne greitai išperka. Rašytojai daugiausia darbuojasi laikraščiuose veltui. Už knygutės parašymą mokama keli desėtkai dolerių. Koks nors užriestanosis saliūnininkas, kurio galva tuščia, kaip pas apuoką, skaitosi save daug daugiau išmanančiu už pamėlintus plunksnabraižius. Betgi rodosi, dabar ir pas lietuvius spausdintas žodis daug daugiau paguodojamas, negu seniau. Nors pamaži, bet ir mes einame pirmyn.

J. N.

Afrikos nigerių kunigai.

Kiekviena tauta, kiekvienas tikėjimas, negali apsieiti be dvasiškų vadovų. Todėl jų pas visus tikėjimus pilna, kaip musių vasaros laike. Bet kuomet žmonės kokio nors tikėjimo augščiau kįla, tuomet dvasiškija, nelyginant musės rudens laike, pradeda nykti.

Bet už vis didžiausią rolę lošia dvasiškija tarp Afrikos gyventojų — tai užavėtojai (čerauninkai). Afrikoniškas kunigas užavėtojas yra visagalintis ir visažinantis. Jis gydo žmones, jis pats suruošia vaistus, dėl jo nėra neišgydomų ligų; jo pareigos išreikalauti lietus, prašalinti ledai, audros ir perkūnijos. Jis viską atlieka. Į jo tokią galybę afrikiečiai yra įtikėję. Vienok, kuomet kunigas pasirodo gyventojams ne visagalinčiu, tuomet ir jam būna riesta — žmonės arba sunkiai sumuša, arba stačiai padaro mažesniu visa galva, t. y. nupjauja jam galvą. Suprantama, to susilaukia tik visiškai kvailas, kuris nemoka išsiteisinti prieš minią. Gudresnieji-gi visuomet išsiteisina. Kuomet ant jų užpuola minia, jie tuojaus pradeda darodinėti, jog toks ir toks žmogus atsirado už jį stipresnis dvasioje ir visą laiką priešinosi jo darbui, kuomet jis norėjo tą ir tą atlikti. Minia arba jo parapijonįs, išgirdę panašų pranešimą, puola ant nurodytos ypatos ir tą užmuša.

Afrikiečiai tiki, jog jų kunigas užavėtojas turi tokią galę, kad perpykęs gali visus savo parapijonis išnaikinti.

Kuomet sunkiai suserga afrikietis, tuomet jau pas jį šaukia kunigą. Tas-gi, apžiūrėjęs ligonį, pasišaukia sau į pagelbą ienką (piktą dvasią). Ienka visuomet apsigyvena viduriuose dailios mergaitės, todėl kunigas ir šaukia iš ienkių draugijos mergaites. Tos mergaitės, kuriose apsigyvena ienkos, turi metus mokytis kunigų mokykloje. Ten jas mokina veidų kraipymo, akių vartymo visokiais būdais ir t. p. Pašauktosios ienkos prie ligonio nakčia apsupa jo triobelę ir pradeda spiegti visokiais balsais. Spiegia visą naktį. Ant rytojaus iškelia didelę puotą, kaipo ženklą išvarymo iš ligonio piktos dvasios. Bet jeigu ligonis numiršta, tai kunigas visai nenusimena: jis tuojaus pasako, jog ligonis arba velionis turėjo didelį savo priešą, kuris suėdė jo dūšią, per ką jis negalėjo ir gyventi. Tuomet velionio šeimyna gausiai apdovanoja kunigą, kad pastarasis surastų tą dūšiaėdį, nes jie pradeda bijoti, kad tas neužsiganėdins suėdimu vienos dūšios, bet pradės ėsti ir daugiau. Suprantama, kunigas tuojaus suranda tą dūšiaėdį, kuriam prisieina už tai persiskirti su šiuo pasauliu.

Bet jeigu pasitaiko, kad pašauktamjam prie ligonio kunigui neužmoka, tuomet už jį užstoja ienka. Ji tuojaus apjakina ligonį. Apjakinimo būdas — tai nematomas užpilimas ligoniui akių tam tikrais milteliais. Todėl kiekvienas afrikietis stengiasi kuogeriausia apmokėti kunigams.

Vienok to dar neužtenka. Jeigu kunigas užsimano kokių nors valgių gauti, tai tuojaus siunčia savo tarnus, kurie eina šaukdami, jog toks ir toks dievas baisiai išalko ir reikalauja tokių ir tokių valgių. Gyventojai tuojaus pradeda nešti į paskirtą vietą valgius ir apart to, dar atneša degtinės, nes jie sprendžia, kad pavalgęs dievas norės ir išsigerti. Kuomet suneša visokius valgius ir gėrymus, tuomet kunigo tarnai viską nakčia aprenka. Ant rytojaus gyventojai, neradę valgių, pradeda džiaugtis ir šokti, kad jų dievas yra sotus ir kad viską suvalgė. Bet jeigu kunigas arba tarnai būna tuomi neužganėdinti, tai jie vėl toje pačioje vietoje sukrauna tuščius indus, ką reiškia, jog dievas da nepavalgė ir reikalauja daugiau valgio. Gyventojai vėl pripildo gėrymais ir valgiais tuos indus.

Jeigu afrikonė, apsivedusi neturi vaikų, taip-gi eina klausti pas kunigą, kodėl jis jai neduoda vaikų. Tas-gi stačiai atsako, kad ji neatneša jam dovanų degtinės, pertai ji ir vaikų neturi.

Bet nereikia stebėtis iš afrikiečių nigerių tamsumo ir jų išnaudojimo, nes tai pusiau laukiniai žmonės. Bet juk pas mus taip-gi negeriau yra. Mūsų "Dievas" ne tik ką valgius valgo, bet ir vilnas, ir linus, ir kanapes, ir audeklus ėda. Kiekvienas iš mūsų gerai atsimena, kaip Lietuvoje per atlaidus apkraunа Jėzusėlį visokiais valgiais, vilnomis, linais, kanapėmis ir audeklais, bet per naktį jis viską suvalgo, o vis gi tokio pilvuko neužsiaugina, kaip prabaštėlis...

V. Paukštys.

Kova su džiova.

Džiova jau seniai pripažinta darbininkų liga. Ji sukūrė savo lizdą ten, kur saulės spinduliai nepasiekia žmonių, kur viešpatauja vargas ir skurdas. Padėkime, vienoje tik Chicagos dalyje, kur yra skerdynės, randasi apie 2000 tamsių gyvenimų, kuriuose nėra jokių patogumų kur žmonės gyvena beveik, kaip gyvuliai. Tokiose vietose tik ir veistis džiovai. Kaip parodė ištirinėjimas namų New Yorke 1909 metais —tenais randasi šimtas tūkstančių namų, kur nėra langų.

Pagalvokite tik, kiek tenais turėjo sutilpti šeimynų. Atsiminkite dar, kad vargdieniai gyvena baisiai susikimšę. Juk tai puikiausia dirva dėl džiovos. Visa, kas pasakyta apie New Yorką ir Chicago, tinka dėl visų miestų. Dabartinės miestų valdžios nepaiso apie įrengimą pigių ir sveikų gyvenimų.

Anglijos valdžia prieš kiek laiko išgriovė Liverpoolio mieste visus senus netikusius budinkus, tuos lizdus visokių ligų. Jų vieton pastatė erdvus, gerus namus, kur į kiekvieną ruimą prieina saulės spinduliai. Ir štai kas pasirodė: džiovininkų skaičius, kaip bematant, susimažino. Panašiai atsitinka visur, kur pradeda statyti darbininkams apsigyventi erdvus, ruimingus namus.

New Yorkas išleidžia $19.000.000 ant policijos užlaikymo. Kad nors pusę tų pinigų pašvęstu kovai su džiova.

Todėl darbininkai privalo rūpinties, kad miesto valdžia būtų tinkamose rankose ir per rinkimus neparsiduoti demokratams ir republikonams.

Bostonietis.

Henri Poincare.

Liepos 17 d. š. m. numirė francūzų matematikas Henri Poincare—vienas didžiausių mūsų laiko mokslinčių. Jo viską apimantis genijus savo gilumu ir jiega beveik lygino stebėtiniems praėjusių amžių genijams—titanams—Newton'ui, Laplace'ui, Lavarrje. Jisai buvo ir matematikas, ir fizikas, ir astronomas. Net specijalistams sunku suprast milžiniškus mokslišķus užsitarnavimus šito mirusiojo akademiko. Jo mokslo darbus vargiai galima suskaitliuot: jo parašytų veikalų skaitlius siekia pusantro tūkstančio. Jo "Matematiškoji fizika", "Dangiškoji mechanika", Matematiškoji šviesos teorija", "Termodinamika", "Elektra ir optika", "Mokslas apie kapilliariškumą" ir daugelis kitų veikalų skaitoma klasiškais.

Poincare buvo ne tik didis mokslinčius, bet ir gilus mintytojas, tyrinėtojas filosofiškų žinojimo klausimų. Tą parodo labiausiai jo knygos: "Mokslas ir hipotėza", "Mokslo vertybė" ir "Mokslas ir metoda". Jose giliai ir vaizdingai analizuojamos visos pamatinės tikrųjų mokslų prasmės: erdmė, laikas, hypotėza, tikrenybė ir t. p. Tarp kitko, Poincare priguli matematiškas prirodymas sekančio įstato: "Jeigu prie kokio-nors apsireiškimo galima pritaikint vieną mechanišką išaiškinimą, tai prie jo galima pritaikint ir begalinį skaitlių tokių išaiškinimų". Filosofiška to išvedimo svarba milžiniška.

Visuose šituose filosofiškuose veikaluose stebėtinai aiškiai apsireiškia žmogiško žinojimo galybė, pirmininkaujanti minties svarba. "Geologiškoji istorija rodo mums,—taip baigia jisai vieną savo knygų,—kad gyvenimas yra tik menkutė spraga tarp dviejų mirties amžinasčių, ir kad toje spragoje praėjusi ir būsianti gyvos minties tąsa—ne daugiau, kaip akimirksnis. Mintis — tik šviesus žaibas viduryj ilgos nakties. Bet tas žaibas—viskas".

Poincare numirė 58 gyvenimo mete. Pagal profesijos jisai buvo kalnų inžinierium. Turėdamas 25 metus, jis jau buvo matematikos profesorium, o 1887 mete, 33 metų amžiaus, tapo išrinktas francūzų akademijos nariu.

(Iš "Pr. i L.")

Vertė J. Stropus.

Mažiausis universitetas.

Mažiausis pasaulyj universitetas, tai neseniai įsteigtas Reikiavike, didžiausiame Islandijos salos mieste. Lekcijos jame skaitomos islandiečių kalboj, nors jis ir užlaikomas Danijos valdžios lėšomis. Jame keturi fakultetai: mediciniškas, teologiškas, juridiškas ir filosofiškas. Tenai mokinasi išviso apie 40 studentų. Profesorių ir pagelbininkų jame 20.

(Iš "Pr. i L.")

J. Stropus.

Kiek moterų balsuoja?

Žmonių sąrašo biuras apskelbė, kiek yra Suvienytose Valstijose moterų balsuotojų. Pasirodo, kad 1910 metais moterų, turinčių balsą, buvo 1.346.925.

Tiktai šešiose valstijose moteris naudojasi rinkimo teisėmis. Daugiausia moterų-balsuotojų randasi Kalifornijoj, nes du trečdaliu milijono.

Per du paskutiniu metu skaičius pilnateisių moterų veikiausia žymiai išaugo.

BLUSOS ir KAPITALISTAI.

(Pagal Oscar Ameringer).

Ar nors vienas matėte kada šuniuką be blusų? Jeigu taip, tai jūs matėte linksmą, laimingą šuniuką; šuniuką, kuris guli pavėsyj po sena obele, sapnuoja apie "porčapą", zuikučius ir šuniukų muštynes. Dabar daleiskime, kad kas paleistų ant šio šuniuko saują blusų; jo naturališkumas tuoj persimainytų. Vietoj sapnuoti apie skanų "porčapą", apie zuikučio pagavimą ir šuniukų zobovas, jis stropiai tėmys, kas apie jį darosi. Jis pastatys šaltą, melancholišką nosį į dangų, išties kaklą ir pradės gintiesi nuo piktų gyvūnų—blusų. Jis dabar rado darbą; jis gavo gerą užsiėmimą; jis turi dabar dirbti dėl keno-nors gerovės. Bet daleiskime, kad viena blusa užsisėstų ant šuniuko nosies ir sakytų: "Štai, žiūrėk į mane, geradėją! Aš daviau darbą šiam mažam, biednam šuneliui. Kad ne aš, tai šitas vargšas šunelis neturėtų darbo. Be manęs nabagas neturėtų ką ir kam veikti. Štai kokia geradėja aš (blusa) esu!" Ar nebūtų gana juokinga, jeigu blusa taip argumentuotų? Ar nebūtų da juokingiau, jeigu šuniuks užstotų už tokią blusą ir duotų jai galę siurbti kraują? Vienok darbininkai žmonės yra darę ir daro tą patį, ką tas beprotis šuniukas, t.y. leidosi ir šiandien leidžiasi užsisėsti ant savo sprando visokiems siurbėlėms ir lai tie geria jų (darbininkų) kraują iki paskutiniam lašui.

Šiandien yra dauguma žmonių, kurie vis tikrinasi, kad be kapitalistų negalima gyventi. Aš esu matęs daug žmonių, kurie išrodo nuo galvos iki kojų skurdžiais darbininkais, taip-pat ir tokių žmonių, kurie perdėm išrodo laimingais ponais; jie visi be skirtumo, sustoję ant kampo gatvės ar kur kitur, šaukia:

"Ką neturtingi žmonės darytų, jeigu nebūtų turčių? Daleiskime, kad nebūtų ponų, kurie šiandien paima visą darbininkų uždarbį ir prauliavoja ir, žinoma, užtai jie duoda vargšams darbą; jeigu tų ulevotojų nebūtų, kas tada mums darbininkams duotų darbą?"

Tolygio, da yra tamsūnėlis, visados nuplyšęs, išalkęs gaivalas—tai paprastai vadinamas nuomuotojas (a renter), bet štai ką jis kalba apie turtingą dvarponį (žemės savininką):

"Ką žmonės darytų be dvarponių? Argi ne dvarponiai pagamina žemę nuomuotojams? Juk jeigu šiandien skurdžius užsigeidžia žemės, tai gali eiti pas dvarponį ir gauti jos, kiek tik nori. Bet, daleiskime, jeigu įvyktų socijalizmas, kada nė vienas neturėtų žemės, kurios jis neapdirba, taigi dvarponių nebūtų, ir kurgi nuomuotojas gautų pasirandavoti nors gabalėlį?"

Darbininkai, jeigu turite nors krislelį senso, argi jums ne gėda, kada jūs sakote:

"Dvarponis pagamina žemę. Jeigu ne dvarponis, tai žemės visai nebūtų. Tada mes, darbininkai, turėtume ore kyboti ir turėtiesi įsikabinus į belekiojančių angelų skvernus. Atminkime, kad jeigu dvarponiai būtų negimę, tai ir žemės nebūtų, o kada jie numiršta, tad pasiima žemę su savim, ir, jeigu eina į dungų, tai ir ją ten gabenasi. Tada toj vietoj, kur dvarponis gyveno, pasilieka didelė keturkampė skylė, per kurią galima matyti—kunigai sako—peklą, viduj žemės esančią, arba saulę tekančią."

Išteisybės, taip išrodo, jeigu jūs, darbininkai, manote, kad žemė priklauso dvarponiams, yra jų "šventa" nuosavybė. Bet tokis manymas ar nėra begalo vaikiškas, nesąmoniškas ir visai beprotiškas?!

Atsikratymas nuo purvinos vorų politikos, pasiliuosavimas darbininkų klesos iš kraujo siurbėlių—išnaudotojų globos,—galimas tik per socijalistišką judėjimą. Jau šiandien pagaminimas turtų yra socijališkas, t. y. viskas yra išdirbama kooperatyvišku-kolektyvišku būdu. Be darbininkų spėkos, kurią jie taip vienybėj dirbdami su rankomis ir kojomis gamina—viskas turėtų sustoti. Čia turime pridurti, kad jeigu darbininkų protas taip vienybėj dirbtų, kaip jų rankos ir kojos kad dirba, tai ne tik pagaminimas produktų—kaip šiandien yra—būtų kooperatyviškai-socijališkas, bet ir jų išdirbimas būtų toks pat. Juk šiandien produktų išdalinimas yra kapitalistiškai-individuališkas.

Šiandien yra manoma, kad be ponų-kapitalistų negalima gyventi, nes jie turi dirbtuves ir pinigus ir jie duoda darbą. Kaip yra gaila, kad taip manantieji, ypač darbininkai, nesupranta nė štai ko:—Nė vienas ponas negali padirbti pinigus, išbudavoti fabrikas, miegodamas rūmuose ar paleistuviaudamas ir girtuokliaudamas Paryžiuje, ar kitose tam panašiose vietose. Tiktai darbininkai gali padaryti viską; jie padirba pinigus, jie išbudavoja fabrikus, jie tose fabrikose išdirba visokius produktus, jie tuos produktus parduoda, išvažioja į visas pasaulio dalis, jie suskaitliuoja pinigus, jie padeda juos į bankas, net ne kas daugiau, kaip tik darbininkai nuveža laivu ir trūkiu pinigus į Paryžių ar kitur ir ten ulevojančiam dykaduoniui juos paduoda.

Dabar klausimas: ar gali kapitalistai padaryti nors kiek gero draugijai, lėbaudami? Teisingiausias atsakymas: nieko! Tada: kas užlaiko ir peni visą draugiją? Darbininkai. Bet kodėl darbininkai viską pagamina, o nieko neturi? Todėl, kad jie nežino, ką jie gali. Jie nežino, kad visuomenišku būdu galima turtus pagaminti, kas ištikrųjų jau šiandien yra; jie nežino, kad visuomenišku būdu galima turtus išdalyti; jie nežino, kad visuomenišku būdu galima turtus suvartoti,—vienu žodžiu sakant, šių dienų darbininkai žino, kaip reikia penėti ir užlaikyti savo išnaudotojus-parazitus, bet nežino, kaip penėti ir užlaikyti save.

Vienok, nors mirk beaiškindamas, kad visuomenė turi paimti į savo rankas viską, ką ji pagamina, arba, kas jai priklauso, vistiek dauguma darbininkų netikės. Netikės net nė tada, kada parodysi, jog šiandien jau yra daug daiktų draugijoj, ką yra valdoma visuomenės. Štai liaudies mokyklos, telegrafas, pačta, gelžkeliai yra visuomenės rankose. Bet, darbininke, perskaitęs šį paragrafą, neįtikėk į ji, pakolei neperskaitysi žemiau sekantį.

Mes šiandien esam papratę sakyti, kad valdžios įstatymai, t. y. visuomenės įstatymai; visai neatmindami, kad kiekviena šių laikų valdžia yra kapitalistų valdžia, o ne žmonių. Taigi, jeigu šioj gadynėj yra valdžios užlaikomi gelžkeliai, mokyklos ir telegrafai, tai tas nereiškia, kad tos įstaigos yra užlaikomos visuomenės ir dėl visuomenės labo, atpenč, jos yra užlaikomos kelių kapitalistų ir dėl tų pačių kapitalistų labo. (?—Red.) Ir todėl toks neva visuomeniškas draugijoj veiksmas nėra dėl labo visuomenės, bet priešingai, idant ją išnaudoti. O valdžiai išnaudoti visuomenę yra labai lengva, nes jinai turi savo rankose kariumenę ir kitokias kruvinas šmėklas įgązdinimui visuomenės. Čia aišku, kad pati valstybė, arba valdžia, turi prigulėti visuomenei, aiškiai sakant, valdžia turi būti pačių žmonių sutverta ir dėl pačių žmonių palaikoma. Mes šiandien turime valdžią, kuri nors yra žmonių (visuomenės) palaikoma, bet jinai nesirūpina visuomenės labu, bet tik savo. Jinai net nori valdyti visuomenę, t. y. savo penėtoją, kada išteisybės valdžia turi būti tarnu visuomenės ir pildyti jos norus. Čia mes norime pasakyti, kad į valdžios įstaigas išrinktieji žmonės negali būti valdininkais, idant kitus valdyti, bet pildomaisiais darbininkais, idant tarnauti visuomenei.

O kas reikalauja žmonių pildomosios valdžios? Niekas daugiau, kaip tik socijalistai. Užtai, kurie norite reformų šiandieniniame surėdyme, kurie norite, kad jūsų penami, užlaikomi valdininkai rūpintųsi jūsų reikalais, o ne savo kišeniais,—stokite į socijalistų partiją; balsuokite už socijalistų partiją.

K. Šeštokas.

TROŠKIMAS.

Kuomet pastaroji ateis valanda
ir kūną apleis tas, kas spėkas priduoda,
aš vieno gyvūjų maldauju—tada
nekaskite, broliai, į požemį juodą!
Tenai tik tamsybė,
beprasmė, klaikybė,
šlykštumas ir myrius ponauja...
Aš noriu gi sveikinti gyvastį naują!

Kai gyvastis kūną palikus sapne
nueis, kur daugybė jai lygių nuėjo—
sudeginkit, broliai gyvieji, mane!
ir pelenus—dulkes paleiskit ant vėjo!...
Kiekvieną lapelį,
kiekvieną žodelį
apglėbsiu, bučiuosiu be saiko!
Skrajosiu nebodamas rybų ir laiko!...

Ir gentkarčių eigoj Naujos Žmonijos—
gražaus, stebūklingo šios žemės vainiko,—
aš dulkė, skrajosiu, gėrėsiuos tarp jos!
Mąstysiu, kas joje pradingo, kas—liko.
Apglėbsiu... skrajosiu...
ir himną kartosiu
tai galei, ką gyvastį duoda!
Nekaskite, broliai, į požemį juodą...

2—VII—1912. St. Strazdas.

—Pasakyk man, Rožyte, ar tu norėtum padegti savo namus? Ar tu norėtum, kad ugnelėje supleškėtų visos mūsų brangenybės, visi atminimai?

—Keistas, mama, klausimas! Ant jo aš visai neprivalau atsakyti. Tu vartai liežuviu, nei pati nežinodama į katrą pusę.

—Ot, aš tave ir sugavau, Rožyte. Vadinasi, tu manai, kad tik pakvaišėliai padega savo namą. Bet aš tau darodysiu, kad ir daugelis iš mūsų tarpo padega namus. Juk mūsų lietuviška tauta ir yra visų mūsų pastogė, visų mūsų prieglaudos namas. Ar ne taip?

—Na, ne, visai ne taip. Ne visi lieuviai gyvena po viena pastoge. Vienų rankos pūslėtos, kūnas nuvargęs, kitų žandai užsipūtę, o kūne biesas sėdi.

—Su tavim, Rožyte, tik pradėkie šnekėt, tai tuojaus ir pasipila iš tavo burnos žodžiai: biesas, paraliai, raganos. Argi tai gražu? Tai tik parodo tavo neapsišvietimą. Tau, Rožyte, gaila, kad tūlas mūsų brolis turi lengvesnę duoną. O man visai negaila, nes iš to tik garbė lietuviams.

—Garbę mūsų tautai daro ne atskiras biznierius, kuris tankiai toliau savo nosies nemato, bet visų mūsų apšvieta. Kada męs visi būsime apsišvietę, susipratę, blaivųs, kada visi mokėsime ginti savo teises, tuomet ir svetimtaučiai mus pagerbs.

—Dabar tavo beveik teisybė. Bet kodėl jūs, vadinami cicilistai, ardote mūsų brangias draugijas. Juk tai mūsų tautos garbė! Juk tai pastogė visiems broliams. Kodėlgi jūs neapkenčiate savo brolių, nors esate vienos motinos vaikai? Štai dėlko, Rožyte, aš ir užvedžiau šneką apie namų padegimą. Kas griauja ir ardo mūsų senąsias draugijas, tasai vistiek-pat, kad padegtų savo tautos namą.

—Nelėkie, mama, kaip sakalas, kad nenutuptum, kaip vabalas. Pažiūrėk į dalyką šaltai ir bešališkai. Kokią gi draugiją męs išardėm. Sakysi Susivienyjimą. Bet ji išardė patįs žmonės. Ką męs kalti, kad žmonės jį apleidžia. Męs iš savo pusės tik kritikavom. Kritikavom todėl, kad jam gero velyjam. Jeigu tu matai, kad brangus dėl tavęs žmogus krypsta iš kelio, argi tu jį nepamokinsi. Aiškus dalykas, kad pamokinsi ir pabarsi ir tame dar nebus jokio nusidėjimo. Taip yra ne tik su Susivienyjimu, bet ir su visom draugijom. Męs niekados nevijom žmonių iš savo pastogės. Žinoma, su visokiais niekšais nenorim užsidėti, bet su gerais žmonėmis sutinkame, nors jie ir kitaip manytų, negu męs. Ot, tavo visokie kapucinai, tie tai tikrai ardo šeimynas, liepia varyti iš burdo tiktai užtai, kad žmogus mėgsta skaityti kitokius laikraščius, negu tas jagamastis nori. Tavo tie kunigėliai kožną mielą nedėldienį plūsta ir keikia savo brolius, tiktai užtai, kad šie nenori į jų kišenius atsitupti. Ot, jie tai išteisybės padega tautos namus, nes kiršina tamsūnus ant šviesesnių brolių.

—Tylėk, Rožyte, aš negaliu perkęst, kada tu kunigus peiki.

—Oi perkęsi, mama, nes nėra rambesnių žmonių, kaip taviškiai.

Laisvoji Sakykla.

Mūsų kalbėtojai.

Męs lietuviai, turime nemaža kalbėtojų, kurie gana tankiai lanko mūsų miestus ir miestelius. Apie tuos kalbėtojus aš ir noriu pakalbėti. Aš noriu nurodyti, kaip netinkančiai jie save persistato, kaip netaktiškai skelbia socijalizmo mokslą. Ypatingai tarpe tikinčiųjų žmonių.

Daugeliui mūsų kalbėtojų gal šis straipsnelis nepatiks. Bet kadangi kalbėtojai irgi nepaiso, ar patiks kam jų kalba, ar ne,—todėl ir aš nepaisysiu. Rašysiu taip, kaip suprantu ir kaip sąžinė liepia.

Daugumas mūsų kalbėtojų iš pat pirmo žodžio persistato save publikai, kaipo didžiausi bedieviai. Didžiuotis savo bedievyste, man rodosi, nėra reikalo, nes pati viena bedievystė dar nieko nereiškia. Kalbėtojas iš savo bedievystės neturi naudos. Bedievystė be mokslo, protiško veikimo, be dviejų rankų, kurioms pelnyjam duoną,—nieko nereiškia.

Pasakyti iš pat pradžių, kad tikintieji yra bepročiai, reiškia nieko nedarodyti. Išpradžių reikia aiškiai ir faktiškai darodyti, kaip atsirado pas žmones dievystės idėja, kaip plėtojosi tikyba. Tokiam darodymui reikia pašvęst ne minuta, bet vienas, ar net keli vakarai. Bet tuomet tokį kalbėtoją galima būtų pavadinti ateizmo (bedievybės) skelbėju, kuris niėko bendro neturi su socijalizmu.

Kad išvaduot žmones iš religijos prietarų, reikia ilgo laiko ir nuoseklaus aiškinimo. Lai nemano kalbėtojai, kad taip lengva išraut iš tikinčiojo tikėjimas, kaip kad ropė iš žemės. Reikia atsiminti, kad didžiuma lietuvių išauginta religiškoje dvasioje. Išpradžių tėvų įmokyti, paskui jau ir patįs lanko bažnyčias.

Nesakau, kad negalima panaikinti žmonėse religiškumo, bet pirma reikia žmoniją apšviest, o tuomet tikėjimas ir pats išnyks.

Jeigu gi kuris iš tikinčiųjų greit įtiki, kad Dievo nėra, o kitokio Dievo, tai yra mokslo, jam niekas neduoda, tai toksai žmogus pasilieka žvėriškas, nes jam tuomet, kaip ir jo pratėviams viskas daleistina. Reikia teisybę pasakyti, kad tikėjimas tikinčiame žmoguje palaiko dorą, artimo meilę ir sulaiko jį nuo daugelio piktadėjysčių. Atėmus tokiam žmogui tikėjimą, o nieko jam tikėjimo vieton nedavus, toksai žmogus netiktai liksis nenaudingu visuomenės nariu, bet atneš ir sau ir visuomenei daug blėdies.

Toliaus mūsų kalbėtojai pertankiai prilygina žmones prie mažųjų bezdžionių, o kapitalistus prie didžiųjų, kurios suryja vaisius, surinktus mažomis bezdžionėmis. Klausytojai, girdėdami, kad juos vadina bezdžionėmis, pradeda nerimauti ir apleidžia svetainę. Mat, šiandien ir tamsiausias žmogus savo prasilavinime kur tai pralenkęs bezdžiones. O sekantį nedėldienį klebonas dar pasijuokia iš žmonių: "ot, girdi, einate klausyti cicilikų, ten jus išvadina bezdžionėmis ir užtai dar sumokate pinigų!"

Po panašių netaktiškumų, nors ir geriausias kalbėtojas aplankys miestelį, — vistiek žmonių jau taip daug nesirinks.

Daugelis kalbėtojų labai išjuodina dvasiškuosius, manydami, kad tai atneš socijalizmui didelę naudą. Tokia taktika atneša blėdį, nes dvasiškija gauna progą išniekint socijalizmą. Aš sakau, kad kovojant su kunigija, visuomet reikia būti taktiškais.

Daugelis iš mūsų kalbėtojų yra jauni vaikinėliai, dar nepritytę gyvenimo reikaluose. Daug būtų geriau, kad tokie vaikinėliai, ažuot kitus mokinę, išpradžių patįs pasimokintų. Reikia daugiaus pažinti istorija, gamtos mokslai, socijalizmo ir darbininkų judėjimo istorija. Didžiuotis, kad štai "aš esu kalbėtojas"—dar nėra ko.

Reikia mokėti užganėdinti publiką, reikia turėti lapės gudrumą, reikia užžavėt publiką. Kas iš kalbėtojų tokiuo nesijaučia, lai nesirodo ant pagrindų.

Senas Kareivis.

Nuo Red.—Duodami vietos "Laisvojoj Sakykloj" Senam Kareiviui, turime pasakyti, kad ne visame kame su juom sutinkame. Greitai atsilieps tame klausime ir kitaip manantis žmogus.

Baisųs pirštai.

Tūlas prelektorius, kalbėdamas apie Saturno žiedus, pasakė, kad jo vienas žiedas turį šešiūs tūkstančius mylių dydžio.

"Kad jis staugdamas, — sušuko vienas iš klausytojų, — kokius tas bestija turi pirštus! Ojė—ojė!"

("Tikr. Juok.")

Garsusis demokratų partijos agitatorius Bryanas sako savo partijai "pamokslą".

Korespondencijos

Ladd, Ill.

Lietuvių gyvena apie kokią 20 šeimynų. Pavienių ir tiek-pat. Apšvieta labai žemai stovi. Laikraščius mažai kas tebeskaito. Pareina vos keli ekzemplioriai. Tarpe lietuvių yra labai prasiplatinus girtuoklystė. Geria seni ir jauni. Taip-gi nekurios moterėlės neatsilieka nuo vyrų. Čia nėra jokios draugystės, nei tautiškos nei katalikiškos. Būtų malonu, kad čia susitvertų kokia nors draugija, kuri galėtų būti apšvietos centru. Rodosi, būtų čia žmonių, kurie galėtų pasidarbuoti.

J. K. ten buvęs.

New York.

Pastaruoju laiku čia privisо tiek valkatų, kad žmonės net vidudienį esti apiplėšiami. Taip rugsėjo mėn. tapo apiplėšti keli lietuviai. Vienam iš jų atimta $86.00, kitam — $23.

Kaip girdėti, New Yorke žada pasirodyti naujas mėnesinis lietuvių laikraštis.

P. P—lis.

Springfield, Ill.

Rugsėjo 2 d. (labor day) mūsų mieste buvo didelė paroda. Visų unijų darbininkai su kapelijomis vaikščiojo gatvėmis. Su tam tyčia parengtais vežimais, kurie buvo puikiai papuošti—važiuota miesto gatvėmis. Šimtai tūkstančių žmonių gėrėjosi paroda. Visą parodą nufotografavo ir rodys krutančiais paveikslais. Kam neteko parodos matyti, tai galės pamatyti paveiksluose.

Prasidėjo labai karštos dienos. Karštis siekė 95—100 laipsnių. Todėl labai serga maži kūdikiai. Didi gi žmonės jieško nuo karščių atvėsimo karčiamose. Tenais net braška nuo besilankančių.

A. Čekanauskas.

Worcester, Mass.

Rugsėjo 1 d. buvo prakalbos ir mitingas šv. Pranciškaus (rymo katalikų) parapijos. Ta parapija neseniai susitvėrė. Buvo pakviestas kalbėtojas Ruseckas iš Lawrece'o. Nupiešė parapijų reikalus nearšiausiai. Žmonių buvo prisirinkę apsčiai, bet prie naujos parapijos nedaug kas norėjo prisidėti. Ėmė tuojaus skirstytis ir po prakalbų ant mitingo nedaugelis tepasiliko. Nieko nenuveikta, nes mažai buvo pritariančių. Jau čia ir taip yra dvi parapiji. Viena p. Bukavecko, kita nepriguldmingų. Užtektų jau tų parapijų ir tų kunigų. Ir taip jau su jais daug vargo. Mūsų rymiškas agentas labai moka aveles kirpti.

Vikrus Vaikinas.

Springfield, Mass.

Lietuvių pas mus nedidelis būrelis. Darbai eina gana gerai. Tarpe lietuvių esama visokių žmonių. Yra ir tokių, kurie baisią gėdą daro apšviestesniems lietuviams. Jie jokių laikraščių neskaito, apie apšvietą jokio supratimo neturi. Koleik turi gerus darbus, tai sportauja ir vaikščioja sau švilpinėdami. Bet kada tų darbų nustoja, tada jau vargas. Tuomet ar nelaimė patinka ar taip kas — tai jau kišenėje nelіko nei cento. Tokius ir iš burdo išveja.

Gyventajas.

Philadelphia, Pa.

Kaip jau buvo minėta, jog T. M. D. 74 kuopa rengė visuotiną susirinkimą, kuris atsibuvo 4 d. rugsėjo. Nors susirinkimas buvo nelabai įdomus, vienok ačiu susirinkusių geriems noramš, tapo padėta pagrindos naujai tveriamai draugijai, kuriai vardas duotas Lietuvių Jaunimo Apšvietos Kliubas. Šiame susirinkime susirašė arti 30 narių, nekurie jau užsimokėjo įstojimo mokestį po $1.00, išrinko tam laikui komitetą iš 3 ypatų ir nutarė vėl šaukti visuotiną susirinkimą ant 18 d. rugsėjo, Laisvės Kliubo salėj, 943 So 2nd st. Pasitikima, kad sekantis susirinkimas bus jau ganėtinai skaitlingas ir pakaktinai prisirašys narių, kad bus jau galima aprūpinti konstituciją, išimti čarterį ir varyt apšvietos darbą pirmyn. Todėl visi esate kviečiami į minėtą susirinkimą pribūti, kad greičiau įsteigti Lietuvių Jaunimo Apšvietos Kliubą, nes jau artinasi rudens vakarai, laikas pradėt lavintis scenoj, dainose, pagaliaus ir vakarinė mokykla neatbūtinai reikalinga.

Todėl, kam tiktai yra brangi apšvieta, maloni dailė, tad visi ateikite ir tegu žodis stojasi kūnu.

J. G.

St. Louis, Mo.

2 d. rugsėjo tapo čia surengtos prakalbos. Kalbėjo K. Gugis iš Chicagos. Kalbėtojas aiškiai nurodinėjo darbininkiškos minios skriaudas. Taipgi priminė ir nurodinėjo nelemtus šalies valdonų darbelius; kaip tai karės, kurios lėšuoja milijonus ir kiek tūkstančių žmonių iššudoma. Nurodė, kad kol socijalizmo idėja neapsups visą žemės kamuolį, ligi tol nebus teisybės. Reikia pasakyti, kad laike prakalbų nebuvo ramumo, nes atsivilko keli tamsuoliai, raugalo prisitraukę ir darė didelę betvarkę. Jų vardus čionai neminėsiu, nes visai nėra verta tokių nenuoramų vardus paminėti, tiktai tiek pratarsiu, kad visi yra parapijonai ir karšti katalikai. Klausytojai likosi labai supykinti iš šlykštaus katalikų pasielgimo. Patartina tokiems keturkojams daugiau ant prakalbų visai neatsilankyti.

Aukų uždengimui lėšų surinkta $6.50.

J. N. Klastaitis.

Westville, Ill.

Čia darbai eina neblogai. Apie 4 šaptos (angliakasyklos) dirba pilną laiką. Kitos gi dirba po vieną dieną į savaitę. Darbas, kaip matosi, suvis sunku gauti.

Garbinis.

New York, N. Y.

Darbai eina vidutiniškai, bet iš kitur pribuvusiam darbas sunku gauti.

Ladd, Ill.

Šitoj vietoj kitokių darbų nėra, kaip tik anglių kasyklos. Dirba gerai ir dirba visas dienas. Iš kitur pribuvusiam darbas galima gauti.

J. K. ten buvęs.

Westville, Ill.

1 d. rugsėjo pas mus buvo prakalbos, kurias parengė L. S.S. 26 kuopa. Kalbėjo Dundulis iš Chicagos. Klausytojų, nors diktai buvo, bet visgi mažiau, negu per kitas prakalbas, nes tą dieną rymo katalikai buvo parengę pikniką.

Ant rytojaus, t. y. labor day, buvo angliakasių apvaikščiojimas. Publikos apvaikščiojime dalyvavo gana dikčiai, nes darbininkai nepabijojo nei didelės šilumos. Demonstrantai nuėjo į Elsvord Grove daržą. Ten po apvaikščiojimui buvo ir kiti pasilinksminimai. Kalbėtojai buvo penki; jų tarpe ir lietuvis F. Dundulis. Dar neprasidėjus prakalboms, čia atsilankė ir vietinis prabaščius p. Skripka. Jisai pradėjo peikti pereitos dienos prakalbas, nors patsai prakalbų ir negirdėjo. Pradėjo žeminti darbininkų partiją ir net prasitarė, kad karas esąs dar reikalingas. Kalboj jis buvo sukritikuotas. Žmonės, pamatę, kad čia eina diskusijos, pradėjo rinkties apie tą vietą. Paskui daugelis pradėjo sakyti, kad kunigui esanti vieta tik bažnyčioj, bet ne darbininkų susirinkime. Nors tėvelis nenorėjo apleisti parko, kaip Adomas rojaus, vienok turėjo išeiti pro vartus. Toliaus tęsėsi prakalbos, šokiai ir lenktynės.

Vakare prasidėjo vėjas ir lietus ir publika išsiskirstė.

Vėlai vakare apie 10—11 valandą daugelis buvo jau visai gerai įsikaušę ir jie beveik netilpo į šaltąją.

Garbinis,

Montello, Mass.

1 rugsėjo LSS. 17 kuopa surengė prakalbas. Kalbėjo A. Antonov. Aiškino apie politiškus dalykus, nurodinėjo republikonų ir demokratų suktybes, agitavo už socijalistų partiją. Paskui girdėjosi delnų plojimas. Kalba publikai patiko.

2 rugsėjo Scandia parke atsibuvo anglų socijalistų tarptautiškas piknikas su prakalbomis. Dalyvavo ir lietuviai socijalistai. Lietuviškai kalbėjo F. Bagočius. Peikė kapitalistiškas partijas, kvietė prisidėti prie socijalistų ir balsuoti už jų partiją. Publika buvo užganėdinta iš jo prakalbos.

17 LSS. kuopa išrinko komitetą rinkimui aukų dėl socijalistiškos agitacijos. Komitetas perėjo per stubas ir surinko $54. Monteliečiai gerai žino, kad darbininkų išganymas yra socijalizmas, o ne kokia kita partija. Čia republikonai ir demokratai už bačkutes ir cigarus balsų ne nusipirks net iš šv. Kazimiero draugijos, nes ten yra tik keli piliečiai.

Aukavusių vardai patilps "Kovoje."

Jauna Mergaitė.

Juokų kąsneliai.

Baisi klaida.

"Laisvės" N71, buvo paduota mano žinia, jog nusitepusios merginos galva kaštuoja tik 15c. Tą žinią arba geriau pasakius, mano atradimą, liepiau parašyti savo sekretoriui ponui Mergmyliui, kuris ir išpildė. Bet ar žinote, kaip jis tą atliko? Apie tai net gėda ir sakyti! Jis parašė ir dar užpatentavo, kad mergina be galvos da brangesnė ant 15c., negu su galva! Na, su parašymu kaip ten nebutų, bet kas aršiausia, tai užpatentavimas! O antra, tai kaip dabar apkainuoti, kiek kaštuoja nusitepusios merginos galva, kuomet ji be galvos brangesnė?

Nors aš ir profesorius, vienok atsisakau šį klausimą išrišti, nes reikia išskaitliuoti su pagelba algebros. Aš-gi su tuom gyvuliu nesusipažįstu.

Bevardis.

Geros išlygos.

"Aš sutiksiu ant visų tamstos geidimų—tarė mergina vaikinui—bet tik tokiomis išlygomis, kad tu man duotum tą, ko neturi ir negali turėti, vienok gali duoti."

Na, tai ko ji prašė?

Ugi vyro!

RED. ATSAKYMAI.

J. FISENKAI. Eilės netilps. Nevarginkite savęs.

A. GIRITEI. Siunčiam "D. Vilčiai".

J. VASILEVSKIUI. Po tokia korespondecija turite padėti pavardę. Kitaip negalime spausdinti.

GYVENTOJUI (Springfielde). Prašome trumpiau rašyti. Negalime gi męs tokius mažmožius spausdinti.

J. KLASTAIČIUI. Jeigu męs taip plačiai išguldinėtume kalbėtojų kalbas, tai tikrai neturėtume vietos.

A. ČEKANAUSKUI (Springfield, Ill.) Apie nigerio piktadėjystę praleidžiame. Sena.

VIETINES ŽINIOS.

Ettoro ir Giovanntti apginimo lyga rengia demonstraciją su protestu už laikymą kalėjime dviejų darbininkų vadovų. Demonstracija atsibus 15 rugsėjo, nedėldieny. Lietuviai išeis 1:30 val. po pietų iš socijalistų svetainės, 376 Broadway, So. Boston, ir maršuos per Broadway į Dorchester ave., paskui Dover st. ir Tremont st. iki Castle sq. Į Castle sq. sueis 95 organizacijos visokių tautų. Iš čia Bostono gatvėmis maršuos į Common. Ten bus laikomos prakalbos visose kalbose; taipgi kalbės ir lietuvių geriausi kalbėtojai. Demonstracijoj dalyvaus 60 L.S.S. kp., D.L.K. Vytauto dr-stė ir kriaučių unija.

Geistina būtų, kad lietuvių organizacijų daugiau prisidėtų prie demonstracijos.

N. Januška.

Charlestowno kalėjime, kur sėdėjo kun. Richesonas, dabar sėdi B. G. Spencer, kurio laukia elektriška kedė 15 rugsėjo. Jisai sėdi tame pačiame cieliuje, kuriame sėdėjo Richeson. Jisai pasmerktas nužudyti ant elektriškos kedės už užmušimą Miss Martha B. Blackstone, kuri buvo Springfieldo mokyklos mokytoja.

---

82 daktarai ir 35 mielaširdystės seserįs apžiūrėjo 125,000 vaikų, kurie šioj seredoj pradės lankyti mokyklą.

Pereitą savaitę pradėjo streikuoti Bostono hotelių darbininkai. Vieni jau susitaikė, kiti dar tik pradeda streiką. Priežastis streiko tai ta, kad perdėtiniai atimą nuo darbininkų dalį pinigų, kuriuos jie gauna nuo svečių už patarnavimą, taipgi reikalauja pakėlimo mokesties. Į vietą sustreikavusių partraukta iš New Yorko tie patįs streiklaužiai, kurie neseniai tarnavo ant gatvekarių.

Vienas reporteris užklausė, ar jie žinojo, kad čia streikas. Atsakyta, kad jie žinojo ir jau jiems ne pirmas sykis streiklaužiauti Bostone. Matyt, kad yra suorganizuota tam tikra streiklaužių organizacija, kad pasiųsti pagelbą, kur reikalinga.

Touraine hotelyj sustreikavo 72 liokajai. Jų vietas užėmė streiklaužiai. Jie sako, kad jokių nuošimčių perdėtiniams neduos. Vienas iš jų pasakė, kad jis davęs dykai tik pundą "transferių" laike gatvekarių streko, bet pinigų tai jau nematys.

Po vasaros karščių jau vėl pradės mokytis dainuot "Birutės Kanklių choras." Taigi, kas nori mokyti dainuot, tegul tas ateina ir prisirašo prie choro. Ypač merginos. Pradžia atsibus 12 rugsėjo, 8 val. vakare, 376 Broadway, So. Boston. Meldžiu atsilankyti kaip senuosius, taip ir naujus dainininkus.

"B. K. choro" sekr.
V. A. Zaperiackas.

Šią nedėlią atsiveria ant Washington st. kooperatyviškas štoras. Šerininkai mokėjo po $5.00. Bostone dabar pradeda rūpėti vis daugiaus kooperacijų reikalai.

Prasidėjus vėsesniam orui, Cambridge'iaus lietuviai subruzdo daugiaus darbuotis. Kaip girdėti, greitu laiku Lietuvos Dukterų Draugija nutarė laikyti prakalbas.

---

6 rugs. buvo susirinkimas 33 kuopos S.L.A. Pasirodė, kad niekas nenorėjo įstoti komitetan ir tokiu būdu kuopa faktiškai iširo. 33 kuopa buvo savo laiku viena iš garsiausių ir darbščiausių kuopų Susivienyjime.

---

8 d. rugsėjo socijalistų svetainėj buvo skaitomas V. Paukščio referatas apie Šlisselburgo katorgą ir laiškus nuteistųjų miriop žmonių. Nors buvo labai karšta, bet žmonių prisirinko užtektinai. Publika likosi prelekcija užganėdinta.

Pasiskaitykit, kokias algas gauna įvairių kompanijų viršininkai Bostone. S. W. Winslow, prezidentas of the United Shoe Machine Co.—$100,000. Theod. Nail prezidentas American Telephone Co. — $100,000. Wil. M. Wood — prezidentas American Woolen Comp. — $100,000. Wil. Gaston — prezidentas of the National Shawmut Bank — $50,000 ir taip toliaus.

Tas algas jie gauna tik užtai, kad pasėdi ant minkštų kedžių.

FARMOS!

Jeigu nori įgyti turtą ir pažinti gerą gyvenimą, tai pirk farmą. Pas mus yra plotas derlingos žemės, apgyventos lietuviais. Jeigu nenori skursti ir būti vergu po svetima ranka, tai atvažiuok čia. Įgysi gabalą derlingos žemės ir galėsi per amžius naudotis neišsemėmais turtais. Nelauk kito meto, nes bus žemė brangesnė. Atvažiuok dabar, o pamatysi, kokie yra javai ant laukų.

CRISTAL LAKE FARM,
WELLSTON, MICH.

"Liaudies Dainos"

Dainų rinkinyje telpa geriausių mūsų dainių eilės, būtent V. Kudirkos, P. Vaičaičio, Jovaro, Strazdo, Seno Vinco, Smūtkelio ir kitų. Dainų rinkinin įeina ir revoliucijos bei kovos dainos.

"Liaudies Dainos" skiriamos mūsų deklamatoriams ir deklamatorkoms. Kiekvienas vaikinas ir mergina privalo šiandien pasirodyti ant steičiaus, kaipo deklamatoriai.

"Liaudies Dainose" surinktos eilės, kuriose apdainuojama žmonių vargai ir rūpesčiai, o taip pat ir viltis geresnės ateities.

Todėl "Liaudies Dainas" privalo kiekvienas nusipirkti. Kaina 15c.

"LAISVĖ"
242 Broadway, So. Boston, Mass.

Skaitytojai, imkit dovanas!

Kuris iš "Laisvės" skaitytojų prikalbins "Laisvei" **du nauju skaitytoju** ir prisiųs mums 4 dol., tas gaus dovanų sekančias knygas: "Čenstachavo Klioštoriaus Slaptybės", "Revoliucijos atbalsiai", "Mokslas Rankažinystės", "Lekcijos apie atskirimo ženklus" ir "Vadovas keliaujantiems į Ameriką ir iškeliaujantiems". Pinigus siųskit Money Orderiais šiuomi adresu:

"LAISVĖ"
242 Broadway, So. Boston, Mass.

Skaitytojams.

Meldžiame visų tų "Laisvės" skaitytojų, kurių prenumerata jau pasibaigė ir kurie gavote nuo Administracijos paraginimą panaujinti ją, kad pasiskubintumėte atnaujint, nes męs būsim priversti Jums "Laisvės" siuntinėjimą sulaikyti.

"L." Administracija.

Paskutinis išpardavimas vasarinių čeverykų, kuriuos galima gauti už pusę prekės. Nepamirškit užeiti pas mus.
Tamošaitis ir Yurgeliunas
233 Broadway, So. Bostone.

Neliks Blakių!

Petras Bartkevičia turi tokių proškų, kad kaip tik išbarstysit, kur yra blakių, tuojaus neliks nė vienos. Blakės į minutą prapuola.

Parsiduoda po **35 centus.** Su prisiuntimu per pačtą 60c. Siųskit stampoms.

P. BARTKEVIČIA
877 Cambridge St.,
E. Cambridge, Mass.

Vienatinis So. Bostone lietuvis šiaučius, kuris taiso čeverykus, uždeda robus ir šainina paprastomis dienomis ir nedėliomis. Darbą atlieka gerai ir pigiai. Taipgi užlaiko cigarus ir cigaretus. Prašo atsilankyti. Antanas Abazorius, 207 C st. kamp. Silver st., So. Bostone.

Parsiduoda Vargonai.

Kas nori nusipirkti pigiai visai gerus vargonus, lai kreipiasi šiuo adresu:
Ch. Roman, (92)
250 4th st., So. Boston, Mass.

Mainantiems adresus.

Kurie norite permainyti "Laisvės" siuntinėjimo adresą, malonėkite neatbutinai prisiųsti savo **seną adresą**, t. y. kokiu buvo laikraštis lig šiol siunčiama ir **naują**, t. y. tą, kuriuo norite, kad butų Jums laikraštis dabar siunčiamas, kitaip adresą permainyt negalėsime.

Administracija.

Draugijos ir Biznieriai!

Jeigu norit, kad jūsų spaudos darbai būtų atlikti greitai, gražiai ir suprantamoj kalboj, tai duokit spausdint į

"Laisves" Spaustuvę

Męs atliekam visokius spaudos darbus daug gražiau, negu kitos spaustuvės ir už pigesnę kainą. Spausdiname

Konstitucijas, Knygas, Plakatus ir Visokius Darbus.

Ypatingai atydą atkreipiam į draugijų darbus. Niekad nereikia duoti darbą į tokias spaustuvėles, kurių darbininkai nemoka lietuviškos kalbos ir nepažįsta savo amato, nes ten tik sudarko darbą. Jeigu turit kokį spaudos darbą, tai siųskit jį mums šiuo adresu:

"LAISVĖ"
242 W. Broadway
So. BOSTON, MASS.

KNYGOS

gaunamos "Laisvės" spaustuvėj.

ČENSTAKAVO KLIOŠTORIAUS SLAPTYBĖS arba kruvini Domazo Macocho darbai. Su pav.	15c
LEKCIJOS APIE ATSKIRIMO ŽENKLUS	15c
MOKSLAS RANKAŽINYSTĖS arba kaip pažinti žmogaus ateitį ir praeitį pagal delno ruožus ir nago žydėjimą	15c
MEILĖS KARŠTLIGĖ	20c
VADOVAS keliaujantiems į Ameką ir iškeliaujantiems	15c
REVOLIUCIJOS ATBALSIAI	15c
AR YRA DIEVAS?	25c
GREIČIAUSIAS PAMOKINTOJAS ANGLIŠKOS KALBOS	25c
SOCIJALDEMOKRATŲ PAŽVALGOS IR REIKALAVIMAI	10c
NAUJAUSIOS DAINOS ir EILĖS	20c
NAUJOS KANTIČKOS arba politiškos giesmės	30c
PASAULIŲ RATAS	25c
POKAHONTAZA Indijonų Karalaitė. Istoriška pasaka	15c
BALTAS RUBAS	15c
LIAUDIES DAINOS	15c

Taipgi galite gauti įvairiausių laiškams popierų su gražiausiomis kvietkomis ir pasveikinimais. Tuzinas 25c., šimtas—70c., tūkstantis—5 dol.

Ką-nors užsisakydami visada adresuokit taip:

"LAISVĖ"
242 Broadway, So. Boston, Mass.

CASTLE SQ. TEATRAS

Perstatymai prasideda 2 val. po piet ir 8 val. vakare.

Šią savaitę bus lošiama

"The Fortune Hunter"

(Laimės Jieškotojas)

Publika bus labai užganėdinta šiuo juokingu perstatymu.

Tikietus galite gauti po num. 15 Winter St. arba teatre ant pleciaus Castle Sq., Boston, Mass.

JEZAUS DRAUGIJA

ARBA JEZUITAI

Kas jie per vieni ir kaip jie bažnyčią gelbėjo?

Knygelėj suprantama kalba išaiškinta jezuitų brolijos įstatymai. Tie įstatymai parodo, kad jezuitai buvo didžiausi veidmainiai ir nei kiek nepaisydavo tikrų Dievo prisakymų. Tuo tarpu, ant jezuitų ilgai rėmėsi katalikų bažnyčios galybė. Kritikuodami jezuitus, męs tuomi pačiu judiname pačios bažnyčios pamatus.

Kiekvienas privalo nusipirkti šią knygelę netik sau, bet ir savo gīminėms Lietuvoje. Cenzura tą knygelę praleis. Lietuvoje gi ypatingai reikia kritikuoti kunigiją.

Kaina tik 10 c. Kreipkitės į "Laisvės" Redakciją, 242 W. Broadway, South Boston, Mass.

LIETUVI! Kodėl moki $15.00 ar $18.00 už ruimus So. Bostone ir dar turite bijot valkatų, ateikite pas mane, o aš duosiu 4 ruimus su gazais, skalbynėm ir šaltierium už $9.00, o 5 tokius pat ruimus—už $10.00 ant mėnesio. Priimame su vaikais. Į Bostoną galima nueit pėkščiam i 15 minutų. Ateikite pas

H. FINSTEIN
13 Jordon Place, arti Sixth Street
Cambridge, Mass.

LIETUVIŠKAI-LENKIŠKAI-RUSIŠKAS
DAKTARAS

Vienatinis mųs tautos Medicinos Profesorius Massachusetts steite. Jau arti 18 metų, kaip aš pasekmingai gydau ir atlieku operacijas. Tėmyk!!! Neik jieškot manę į aptieką ant kampo po mano ofisu, bet lipk vienais trepais augštyn iš num. 7 Parmenter St. Durys mano ofiso nuteptos baltai, o virgui jų ant lentos didelėm raidėm parašyta "Lenkiškas Daktaras". Offiso valandos: nuo 9 iki 11 ryto, nuo 1 iki 2 po piet ir nuo 6 iki 9 val. vakare.

DR. M. ZISELMAN
7 Parmenter St., Boston, Mass.
Telephone Richmond 1967-R.

Telephone So. Boston. 845 M
DR. F. MATULAITIS
495 Broadway
SO. BOSTON, MASS.

Valandos:
Nuo 12-2 dieną ir nuo 7-9 vakare.
Nedėliomis iki 3 val. po piet.

Lietuviška KRIAUČKA

Gerbiamos Lietuvaitės, pranešu jums, kad ikišiol gyvenau ant D st., o dabar persikėliau ant Broadway po No. 242½, ant antrų lubų. Siuvam visokius moteriškus žieminius ir vasarinius drabužius (rūbus), taipgi ir dėl jaunavedžių. Viską atliekam kuonogeriausiai. Prašome visada kreiptis po šiuo adresu:

ONA CZEPULIONIS
242½ Broadway, So. Boston, Mass.

Offiso Telefonas Main 3307.
Gyvenimo vietos Tel. 521-3 Milton.

Notary Public Justice of the Peace

ADVOKATAS

ATLIEKU VISOKIUS REIKALUS

Nelaimes, Skundus, Reikalavimus, Ukėsiškas Popieras, ir visokius teismo dalyus.

Čia galit susikalbėt rusiškai.

ALEXANDER ROSE
294 Washington St., ruimas 330
BOSTON, MASS.

HARRISON GATVES
DISPENSARE

Jau 20 metų nuo įsteigimo.

229 Harrison Avenue
Arti Broadway, BOSTON, MASS.

Patarimai DYKAI!

Šiokiomis dienomis atdaryta nuo 9 iki 8 val. vakare. Šventadieniais nuo 10 ryte iki 4 po piet.

Gydome visokias ligas Vyrų, Moterų ir Vaikų ir taisome DANTIS.

Ateidamas atsinešk šį apgarsinimą.

REIKALINGA 400 VYRŲ Į GIRIAS

Arba šiaip prie įvairių darbų. Jeigu apsiims dirbti visą sezoną, kompanija apmoka ir kelionę. Norintieji platesnių žinių kreipkitės šiuo adresu:

UNITED STATES EMPLOYMENT OFFICE
3 Tremont Row, - - Boston, Mass.

J. P. TUINILA
Užlaikom didelę
Krautuvę

Deimantų, Laikrodžių Waltham ir Elgin, ir Šliūbinių Žiedų. Užlaikom keliaujančius agentus ir orderius paimam ir pristatom į namus. Užlaikom taipgi **Didelę Sankrovą DRAPANŲ:** Vyrams Siūtus, Overkotus ir Marškinius. Duodam ant bargo ir ant išmokesčio.

822 Washington Street
BOSTON, MASS.

Mūsų agentai: J. A. Peldžius, J. Pocius J. Pociunas, Liudvikas Davalga ir F. S. Šimanskis.

TEISINGIAUSIA IR GERIAUSIA LIETUVIŠKA
APTIEKA

Sutaisau receptus su didžiausia atyda, nežiūrint, ar tie receptai Lietuvos ar Amerikos daktarų. Tai vienatinė lietuviška aptieka Bostone ir Massachusetts valstijoj. **Gyduolių galit gaut, kokios tik pasaulyj vartojamos.** Galit reikalaut per laiškus, o aš prisiųsia per expresą.

Aptiekorius ir Savininkas
K. ŠIDLAUSKAS
226 Broadway, kamp. C St.
SO. BOSTON, MASS.
Telephone So. Boston 21014 ir 21013.

Akušerka

F. STROPIENE

Pabaigusi kursą **Womans Medical College, Baltimore, Md.**

Pasekmingai atlieka savo darbą prie gimdymo, taipgi suteikia visokias rodas ir pagelbą įvairiose moterų ligose.

OFFISAS RANDASI:
30 W. Broadway
SO. BOSTON, MASS.

A. G. Groblewski

COR. ELM & MAIN STS., PLYMOUTH, PA.
SAVININKAS IR FABRIKANTAS
Garsių Lietuviškų — Lenkiškų Vaistų

Perkant žiurėk, kad butų ta markė, o gausi teisingai.

Geriausia gyduolė nuo Skaudėjimo Galvos, Kataro, Pečių, Krūtinės, Šonuose, Reumatizmo, Šalčio, Neuralgijos ir įkandimo visokių vabaliukų.

Egiutero No. 1.	25c.
Egiutero No. 2.	50c.
Żmijecznik	25c., 50c. ir $1.00
Gumbo Lašai	35c.
Meškos Mostis	25c.
Trejanka	25c.
Linimentas Vaikams	25c.
Gyduolės nuo Kosulio	25c.
Liepų Balsamas	25c.
Antylakson dėl Vaikų	25c.
Milteliai Vaikams nuo Kirmėlių	25c.
,, nuo Kirmėlių dėl suaugusių	35c.
Vanduo nuo Akių Skaudėjimo	25c.
Ugniatraukis	25c.
Skilvio Lašai	25c.
Gyduolės užlaikymui Viduriavimo ir Kruvinosios	75c.
"Uicure" arba gydymas Reumatizmo	$3.50
Gyd. dėl nemalimo Pilvo	50c.
Milteliai apstabdymui Galvos Skaudėjimo	10c.
Lašai nuo Dantų Skaudėjimo	10c.
Mostis nuo Gedimo ir Prakaitavimo Kojų	25c.
Geležinis Sudrūtintojas Sveikatos	50c.
Vaistas Nutildymui Vaikų	25c.
Vaistas nuo Papauto (Corn Cure)	15c.
Gyduolės nuo Grippo	$1.25
Plaukų Apsaugotojas	50c.
Muilas Plaukų Saugotojas	10c.
Milteliai nuo Kepenų	35c.
Valytojas Plėmų Drabužiuose	25c.
Rožės Balsamas	25c.
Kinder Balsamas	25c.
Bobriaus Lašai	50c.
Švelnintojas	35c.
Kraujo Valytojas	$2.00
Nervų Ramintojas	$1.00
Egzema arba Odos Uždegimas pas Vaikus	$1.25
Groblevskio Pleisteris (Kaštavolo)	25c.
Pamada Plaukams	25c.
Uchotyna nuo Skaudėjimo Ausįse	25c.
Gyduolės nuo Riemens	50c.
Vengriškas Taisytojas Ūsų	15c.
Inkstų Vaistas (mažesnė)	25c.
nkstų Vaistas (didesnė)	$1.00
Akinės Dulkelės	25c.
Gydymas nuo uždegimo Dantų arba abelnai Skausmo ir Škorbuto	$1.25
Gyduolės ir Mostis nuo Parkų ir Niežų	$2.00
Gyd. ir Mostis nuo Dedervinės	$2.00
Gyduolės nuo Paslaptingos Ligos	$50

Kiekvienas lietuviškas štornikas taipgi privalo užlaikyti visada mūsų puikias Lietuviškas gyduoles savo štoruose ant pardavimo, kad mūsų tautiečiai reikalaudami, galėtų pas savo štorniką nusipirkti ir nereikalautų išduoti pinigus dovanai kokiems nors apgavikams tose apielinkėse. Štornikai, rašykite pareikalaudami gyduolių, nes iš to geras uždarbis, ir parduokite mūsų tyras Lietuviškas Gyduoles, kurias męs gvarantuojame. Rašykite šiuo antrašu:

ALB. G. GROBLEWSKI
COR. ELM & MAIN STS., PLYMOUTH, PA.

VISIEMS ATHOL'YJ ŽINOMAS LIETUVIS
Kostumeriškas Kriaučius

Siuvu visokius Vyriškus ir Moteriškus **rubus.** Kiekvienam pritaikau pagal jo norą ir pasiuvu pagal naujausią madą. Senus sutaisau, išplaunu, išvalau, išprosinu ir padarau kaip naujus. Visą darbą gvarantuoju. Taipgi priimu iš tolimesnių miestelių, kurie prisiunčia audimą dėl siūto arba kitokio apvilkalo. Gauna nuo manęs pamokinimą, kaip nuimt mierą ir madas dėl išsirinkimo. Todėl, lietuviai ir lietuvaitės, reikale kreipkitės pas savo tikrą tautietį, o būsit užganėdinti.

P. BUZEWICH,
252 South St., Athol, Mass.

Męs savo sandėliuose užlaikom puikiausią
SENĄ KENTUCKES DEGTINĘ

Pamėginkite ypatingai žemiau nurodytas:

MONOGRAM DEGTINE	kvorta	50c	gorčius	$2.00
B ,,	,,	65c	,,	2.50
LYME BEACH ,,	,,	75c	,,	2.50
EGG ROCK ,,	,,	1.00	,,	3.50
ROWES WHARF ,,	,,	1.00	,,	3.50
BOSTON LIGHT ,,	,,	1.00	,,	3.50
SHOEMAN'S FAVORITE	,,	1.00	,,	3.50
KEITH'S PRIDE	,,	1.25	,,	4.50

Taipgi užlaikome Vyną, Džinę ir Brandę.

BURKE, GALLAGHER & CO.
396 ATLANTIC AVE., NEAR ROWES WHARF BOSTON, MASS.

DIDŽIAUSIAS DARBININKŲ SĄVAITINIS LAIKRAŠTIS
"KOVA"
LEIDŽIAMAS LIET. SOC. SĄJUNGOS AMERIKOJE

"KOVA" talpina moksliškus, politiškus, bet visiems suprantamus straipsnius.
"KOVOJ" rašoma apie darbininkų gyvenimą, vargus ir nurodoma, kaip prašalinti juos.
"KOVOJ" rašoma apie viską teisybę ir drąsiai skelbiama socijalizmo idėja.
"KOVA" tikriausias darbininkų laikraštis.
"KOVA" paduoda žinias iš viso svieto.
"KOVA" metams **$2.00** Amerikoj ir kitur.

Prisiųskit savo adresą, o gausite vieną "Kovos" num. pažiūrėjimui DYKAI. Nuo naujų metų "Kova" išeina tokia kaip "Keleivis".

"Kova" 1815 E. Moyamensing Ave.
PHILADELPHIA, PENN'A.

DIDŽIAUSIA BOSTONE
SANKROVA {OLSELIS}

Vyno, Visokių Likierių, Degtinės, Rusiškos "Monopolkos", Šampano, Alaus, Eliaus ir visokių importuotų gėrimų.

Jei nori sveikų gėrymų ant Velykų, kurie tavo sveikatai nekenktų, tai ateik pas mus. Sykį pas mus atsilankęs, ateisi visada ir savo draugus atsivesi. Kurie negalit atsilankyti pas mus, tai reikalaukit per laiškus, o męs prisiųsim orderius per expresą. Rašykite lietuviškai šiuo adresu:

WILLIAM ZAKON & CO.
21-23 Cross St., Kampas Endicott St., netoli Haymarket Square Boston, Mass.

Užsirašykit 'Lietuvių Žurnalą'

Išeina kartą į mėnesį ir prekiuoja tik 50c metams.

"Lietuvių Zurnalas", yra tai savo rušies laikraštis.

Jame nėra vietos polemikai ir korespondencijoms, telpa vien įvairių mokslo šakų ir beletristikos straipsneliai. Bet viena jo ypatybė — tai užklausimai ir atsakymai. Męs atsakysim į pasiųstus mums visus klausymus, nežiurint kas ir apie ką bus klausiama. Tai yra ideališkas namų svečias. Adresuokite:

"Lietuvių Žurnalas", 1607 No. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Labai žingeidžios knygos!

Kurie mylite skaityt, o dar neturite šių knygų, pasiskubinkit **išsirašyt**, nes jau nedaugiausiai jų turime.

Pasaulių Ratas

Astronomiška knyga. Aprašo apie saulę, planetas ir kometas, ir apie astronomus, kurie jas surado. Su paveikslais. **Kaina 25c.**

Meilės Karštligė

Mintįs ir prilyginimai apie meilę. Kiekvienam žingeidi ir pamokinanti knygelė. **Kaina tik 20c.**

Užsakymus ir pinigus siųskite šiuo adresu:

J. STROPUS
30 W. Broadway, So. Boston, Mass.
(Pinigus galit siųst krasos ženkleliais)

"Feeling Better Already Thank You!"

Mielai aš paklausiau jūsų patarimo ir išitryniau su

Dr. Richter'io Pain-Expelleriu.

Dingo skaudėjimas kakle ir diegimas šone, jaučiuos visiškai gerai. Privalo būti kiekvienos šeimynos šėpoje. Sergėkis nuo pamėgdžiotų. 25c. ir 50c.

F. AD. RICHTER & CO., 215 Pearl Street, New York.
Richter io Congo Piliės y. a geros nuo vidurių sukietėjimo. 25c. ir 50c.